

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Στόχοι στο Νέο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο

Έκδοση 11/9/18

Το κείμενο συντάχθηκε με τη συνεργασία κλαδικών και περιφερειακών βιομηχανικών συνδέσμων της χώρας, της Ελληνικής Παραγωγής και του ΣΕΒ. Είναι δυναμικό και επικαιροποιείται συνεχώς. Βασίζεται στην αρχική παρέμβαση βιομηχανικών συνδέσμων της χώρας (δείτε [εδώ](#))

Περιεχόμενα

1. Στόχευση της εθνικής βιομηχανικής πολιτικής.....	3
2. Σύνοψη σημαντικότερων θεμάτων.....	4
3. Αναλυτική παρουσίαση.....	5
3.1. Πυλώνες και ειδικότερες δράσεις.....	5
Ομάδα Α: Ενέργεια - Κυκλική οικονομία.....	5
A1. Πρόσβαση σε ενέργεια.....	5
A2. Μετάβαση στην κυκλική οικονομία.....	5
Ομάδα Β: Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας.....	6
B.1: Πρόσβαση σε χρηματοδότηση και ενθάρρυνση επενδύσεων.....	6
B.2: Εξαγωγική ικανότητα και πρόσβασή σε διεθνείς αλυσίδες αξίας.....	7
B.3.: Δίκτυα μεταφορών.....	8
B.4 Προσαρμογή της περιφέρειας στην έξυπνη εξειδίκευση.....	9
B.5: Λειτουργία της αγοράς και επιχειρηματικό περιβάλλον.....	9
B.6. Έκτακτα προγράμματα σε περιοχές που έχουν πληγεί από την κρίση.....	10
Ομάδα Γ: Η μεταποίηση στην ψηφιακή εποχή.....	10
Γ.1: Ψηφιακές υποδομές και διασυνδεσιμότητα.....	10
Ομάδα Δ: Εταιρικές και ατομικές δεξιότητες στην ενιαία αγορά.....	11
Δ.1: Καινοτομία και δημιουργικότητα.....	11
Δ.2: Κατάλληλες δεξιότητες.....	11
3.2. Διακυβέρνηση βιομηχανικής πολιτικής.....	12
3.3. Συμμετοχή σε επιτροπές.....	12
4. Η πρόκληση.....	12

1. Στόχευση της εθνικής βιομηχανικής πολιτικής

Στην Ελλάδα δεν έχει υπάρξει μέχρι τώρα μια ολοκληρωμένη προσέγγιση βιομηχανικής πολιτικής αλλά και συμμετοχής στην επεξεργασία, διαμόρφωση και εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής ενίσχυσης της βιομηχανίας. Η χώρα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις της ευρωπαϊκής κατάταξης σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή της μεταποίησης στο ΑΕΠ (κάτω του 9% έναντι 15% του μέσου ευρωπαϊκού όρου) αλλά εξακολουθεί να μην έχει εθνικό στόχο για το 2020, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής «για την Αναγέννηση της Ευρωπαϊκής Βιομηχανίας».

Υπάρχουν ωστόσο προφανείς λόγοι για μία εθνική βιομηχανική στρατηγική στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων που θέτει και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την βιομηχανική ανασυγκρότηση:

- **Έξοδος από την κρίση:** Η ανάκαμψη στο πλαίσιο του διεθνούς ανταγωνισμού και οι θετικοί ρυθμοί αύξησης του ΑΕΠ για την Ελλάδα δεν θα μπορέσουν να επιτευχθούν χωρίς την αύξηση της εξωστρεφούς βιομηχανικής παραγωγής (μέσω διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων - tradeable goods) και των παραγωγικών επενδύσεων.
- **Νέες θέσεις εργασίας.** Η προσπάθεια αναγέννησης της ίδιας της μεταποίησης θα δώσει ώθηση σε σειρά άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που εξαρτώνται από αυτήν, άμεσα ή έμμεσα, σε όλους τους τομείς της οικονομίας, με διατηρήσιμο αποτέλεσμα την αύξηση των θέσεων εργασίας και τη βελτίωση των εισοδημάτων.
- Προσέλκυση νέων σύγχρονων **παραγωγικών επενδύσεων στη βιομηχανία και μεταποίηση** με υψηλή προστιθέμενη αξία
- Δημιουργία **καλών και σταθερών** νέων θέσεων εργασίας.
- Δημιουργία **παραγωγικών οικοσυστημάτων** από μικρότερες μεταποιητικές μονάδες οι οποίες δημιουργούν συνεχείς συνέργειες με τις επιχειρήσεις που έχουν εδραιωμένες εξαγωγικές δραστηριότητες
- **Ευρωπαϊκή κατεύθυνση:** Οφείλουμε να εξειδικεύσουμε και να προσαρμόσουμε τους γενικούς άξονες που θέτει η Ευρωπαϊκή Βιομηχανική Στρατηγική στην ελληνική πραγματικότητα, ώστε να αξιοποιήσουμε τις δυνατότητες που προσφέρονται και να προσαρμόσουμε τις λύσεις στα ειδικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελληνική βιομηχανία.

Ένα **μεσοπρόθεσμο σχέδιο βιομηχανικής ανάπτυξης είναι η απαραίτητη εκκίνηση** για την υπέρβαση των χρόνιων υστερήσεων και τη σταδιακή σύγκλιση προς τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Άμεση προτεραιότητά μας στο πλαίσιο αυτό είναι η δέσμευση σε έναν εθνικό στόχο για την αύξηση της συμμετοχής της μεταποίησης στο 12% στο ΑΕΠ έως το 2020 και στο 15% μεσοπρόθεσμα.

Με τις κατάλληλες πολιτικές, η συνεισφορά της ελληνικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ μπορεί και πρέπει να φύγει από τις τελευταίες θέσεις της ευρωπαϊκής κατάταξης. Αν η Ελλάδα αναστρέψει την αποβιομηχάνιση και συγκλίνει με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο μπορεί να δημιουργήσει σταδιακά, άμεσα και έμμεσα, 550.000 νέες, καλές και σταθερές δουλειές, με ισχυρό οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο.

2. Σύνοψη σημαντικότερων θεμάτων

Νομοσχέδια σε εκκρεμότητα

1. **Ολοκλήρωση εξυγίανσης** άτυπων παραγωγικών συγκεντρώσεων
2. **Νέο πλαίσιο fast track** στην μεταποίηση μέσα από προτυποποίηση διαδικασιών - εγγράφων – ελέγχων των επενδυτικών φακέλων. Επίσης, διαφοροποίηση του ύψους της επένδυσης για την ένταξη στο fast track ανάλογα με την περιοχή ώστε σε περιοχές υψηλότερης ενίσχυσης το όριο ένταξης να είναι χαμηλότερο.

Στήριξη της βιομηχανίας / μεταποίησης

3. **Προκήρυξη προγραμμάτων ΕΣΠΑ για τη μεταποίηση** (τεχνολογικός εξοπλισμός, επέκταση γραμμών παραγωγής, προσαρμογή στο Industry 4.0, κτλ)
4. **Έκτακτα προγράμματα** για την ανασυγκρότηση βιομηχανικών περιοχών που έχουν πληγεί από την κρίση. Αφορά δυνατότητα υποβολής προτάσεων στις προκηρύξεις ΕΣΠΑ, του Ν4399/16, ή νέου προγράμματος για 1-2 έτη, με ενίσχυση 40% μεγαλύτερη.

Δι-υπουργικός συντονισμός

5. **Μείωση κόστους ενέργειας**, μέσα από την εφαρμογή του Μοντέλου Στόχου (Target model), θέσπιση του κατάλληλου ρυθμιστικού πλαισίου για την εφαρμογή της νέας δομής της αγοράς, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, ολοκλήρωση και προώθηση υποδομών διασύνδεσης, θεσμοθέτηση της δυνατότητας απευθείας εισαγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, σύναψη διμερών συμβάσεων με ΔΕΗ, κτλ.
6. **Ισχυρά κίνητρα για επενδύσεις και τεχνολογική καινοτομία** σε παραγωγικές δραστηριότητες και ΜμΕ. Ενδεικτικά:
 - a. Επιταχυνόμενες αποσβέσεις, υπερ-αποσβέσεις, υπερ-εκπτώσεις R&D, κίνητρα θέσεων εργασίας, κίνητρα για M&As, κτλ.
 - b. Δυνατότητα συμψηφισμού ζημιών-κερδών στο διηνεκές, επαναφορά της δυνατότητας διενέργειας αποσβέσεων με ελεύθερη επιλογή της μεθόδου (σταθερή, εφάπαξ, επιταχυνόμενη, κ.τλ.).

Αδειοδότηση

7. **Απλοποίηση της αδειοδότησης** μέσω α) της κατάργησης της κατηγοριοποίησης βάσει όχλησης και ευθυγράμμισης αυτής με την περιβαλλοντική νομοθεσία, β) της μετάπτωσης στο καθεστώς «γνωστοποίησης λειτουργίας» και των δραστηριοτήτων κατηγορίας A2 και γ) κατάργησης της απαγόρευσης εγκατάστασης επιχειρήσεων μέσης όχλησης στην Αττική.

3. Αναλυτική παρουσίαση

3.1. Πυλώνες και ειδικότερες δράσεις

Για να επιτευχθούν αυτοί οι φιλόδοξοι στόχοι (στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής βιομηχανικής στρατηγικής) πρέπει να ενθαρρυνθούν οι παραγωγικές δραστηριότητες και επενδύσεις με επίκεντρο τη βιομηχανία, διαμορφώνοντας το κατάλληλο περιβάλλον για την ανάπτυξη της βιομηχανίας με τους ακόλουθους βασικούς πυλώνες σε αντιστοίχιση με την ευρωπαϊκή πολιτική για την βιομηχανία. Σε επόμενο χρόνο, οι προτάσεις μπορούν να αποκτήσουν περαιτέρω εξειδίκευση για ειδικότερα θέματα δυναμικών κλάδων της παραγωγικής οικονομίας.

Ομάδα Α: Ενέργεια - Κυκλική οικονομία

A1. Πρόσβαση σε ενέργεια

Το τιμολόγιο ενέργειας στη βιομηχανία είναι κεντρικός παράγοντας κόστους και κατά συνέπεια διεθνούς ανταγωνιστικότητας. Είναι αναγκαίο να υλοποιηθεί μία εθνική ενεργειακή πολιτική που θα πετύχει ταχεία μείωση του κόστους ενέργειας για τη βιομηχανία (σήμερα 30% πάνω από το μέσο όρο της Ευρώπης). Η εθνική ενεργειακή πολιτική θα πρέπει να λύσει σε προτεραιότητα τα θεσμικά προβλήματα του σχεδιασμού των αγορών ενέργειας, αφετέρου να προωθήσει τα προβλήματα ευθυγράμμισης των ρυθμιζόμενων χρεώσεων και των φόρων σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πλαίσιο και οδηγίες.

Δράσεις: Θέματα που πρέπει να προωθηθούν άμεσα περιλαμβάνουν:

- Μοντέλου Στόχου (Target model) και η θέσπιση του κατάλληλου ρυθμιστικού πλαισίου για την εφαρμογή της νέας δομής της αγοράς, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.
- Εξασφάλιση της σύζευξης της αγοράς επόμενης ημέρας (DAM) με την Ιταλία και τη Βουλγαρία, με τη λειτουργία της νέας αγοράς.
- Ενσωμάτωση στο Εθνικό Δίκαιο των κατευθυντηρίων γραμμών (EEAG) για κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας για την περίοδο 2014-2020 (SWD (2014) 139, 140). Σημειώνεται πως η σχετική ρύθμιση έχει σταλεί προς έγκριση / σχολιασμό στην ΕΕ.
- Ολοκλήρωση και προώθηση υποδομών διασύνδεσης, όπως σύνδεση με το ηπειρωτικό δίκτυο μη διασυνδεδεμένων νησιών και διασύνδεσης με το δίκτυο των υπόλοιπων χωρών της Ε.Ε.. Αναβάθμιση της υφιστάμενης ηλεκτρικής διασύνδεσης με την Ιταλία ενσωματώνοντας το σχετικό έργο στον προγραμματισμό του ΑΔΜΗΕ.
- Κατάργηση της διάκρισης Μέσης Τάσης (5 Ευρώ/MWH) και Υψηλής Τάσης.
- Θεσμοθέτηση της δυνατότητας της βιομηχανίας εντάσεως ενέργειας για απευθείας εισαγωγή ηλεκτρικού ρεύματος καθώς και για σύναψη διμερών συμβάσεων με ηλεκτροπαραγωγούς.
- Το μέτρο των δημοπρασιών NOME με τον τρόπο που υλοποιείται, δεν έχει συνεισφέρει στη δημιουργία ανταγωνιστικών λύσεων για τη βιομηχανία.
- Ευθυγράμμιση της εθνικής πολιτικής με τις ευρωπαϊκές πολιτικές, το οποίο συνεπάγεται βελτίωση της ενεργειακής επάρκειας, χρήση ανανεώσιμων πηγών, καθώς και eco-design.

A2. Μετάβαση στην κυκλική οικονομία

Η εστίαση των μεταποιητικών επιχειρήσεων στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην κυκλική οικονομία δημιουργεί σεβασμό στο περιβάλλον, υπεύθυνη επιχειρηματικότητα και συνεκτική κοινωνία. Δημιουργεί ταυτόχρονα νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες σε τομείς όπως, η ανακύκλωση, οι ανανεώσιμες πηγές, τα βιο-καύσιμα, κτλ, αλλά και απρόσκοπτη πρόσβαση της μεταποίησης σε φθηνές πρώτες ύλες και υποκατάσταση εισαγωγών.

Δράσεις:

- Απλοποίηση του πλαισίου του Ν.4014/2011 με στόχο την τήρηση προβλεπόμενων προθεσμιών διαδικασίας περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων για την αποφυγή των υφιστάμενων καθυστερήσεων.
- Άμεση λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου και ενεργοποίηση πιστοποιημένων ελεγκτών.
- Να ενεργοποιηθεί η λειτουργία της γνωμοδοτικής επιτροπής για «αποχαρακτηρισμό αποβλήτων» όπως προβλέπεται στο άρθρο 40 του Ν.4042/12, με βάση τα κριτήρια που προβλέπονται στον 4042/12, άρθρα 12 και 13 (by-product και αποχαρακτηρισμός αντίστοιχα).
- Αποτελεσματική λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου, επίλυση σειράς προβλημάτων που παρουσιάζονται κατά την πιλοτική λειτουργία του και ενεργοποίηση πιστοποιημένων ελεγκτών.
- Διαμόρφωση πλαισίου & κινήτρων για την ενεργοποίηση της κυκλικής οικονομίας:
 - Δημιουργία δευτερογενών αγορών α' υλών (εναλλακτικές ύλες, δευτερογενή καύσιμα),
 - Ενεργοποίηση τέλους ταφής όπως προβλέπεται στον Ν.4042/12, άρθρο 43,
 - Προτυποποίηση και προώθηση ενεργειακής αξιοποίησης αποβλήτων και υπολειμμάτων,
 - Προώθηση Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στο πλαίσιο της Κοινοτικής ανακοίνωσης "Public procurement for a better environment" (COM (2008) 400, 16 Ιουλίου 2008) και του άρ. 18 του Ν. 3855/2010,
 - Μετατόπιση όποιας επιδότησης από την συλλογή στο στάδιο της αξιοποίησης,
 - Άρση εμποδίων για τη βιομηχανική συμβίωση - συνδιαχείριση αποβλήτων (απλοποίηση διαδικασίας αδειοδότησης, επίσης, σε περιπτώσεις δοκιμών αξιοποίησης νέων ΕΚΑ).
- Δημιουργία, μέτρηση και αξιολόγηση δεικτών «κυκλικότητας» της οικονομίας στο ίδιο πλαίσιο και άξονες που κινείται και η πρωτοβουλία της Ε.Ε. για την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας.

Ομάδα Β: Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας

B.1: Πρόσβαση σε χρηματοδότηση και ενθάρρυνση επενδύσεων

Είναι κρίσιμο να αποκατασταθεί η ρευστότητα στην ιδιωτική οικονομία και να επιταχυνθούν οι παραγωγικές επενδύσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η βιομηχανική πολιτική καλείται να αντιμετωπίσει τη δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδοτικά και επενδυτικά εργαλεία με όρους συγκρίσιμους με την υπόλοιπη Ε.Ε.

Δράσεις: Θέματα που πρέπει να προωθηθούν άμεσα περιλαμβάνουν:

- Επενδύσεις
 - Οργανωμένη απεμπλοκή του τραπεζικού συστήματος από τα συσσωρευμένα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (NPLs). Μείωση γραφειοκρατίας πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία.
 - Εξορθολογισμός φορολογικού συντελεστή, ισχυρά οριζόντια κίνητρα για παραγωγικές επενδύσεις (π.χ. επιταχυνόμενες αποσβέσεις, υπερ-αποσβέσεις, υπερ-εκπτώσεις R&D, κίνητρα θέσεων εργασίας, κίνητρα για M&As, κτλ), άρση αντικινήτρων. Δυνατότητα συμψηφισμού ζημιών-κερδών στα 10 έτη, όπως ισχύει σε πολλές χώρες της Ε.Ε. (πχ, Πορτογαλία). Επαναφορά της δυνατότητας διενέργειας αποσβέσεων με ελεύθερη επιλογή της μεθόδου (σταθερή, εφάπαξ, επιταχυνόμενη, κτλ).

- Επικαιροποίηση και επανασχεδιασμός του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, μιας και έχει συνταχθεί με ανεπίκαιρα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα προ κρίσης. Αφορά τόσο στο σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης επενδύσεων για την ανασυγκρότηση των φθινουσών βιομηχανικών περιοχών (πχ, περιοχές με πτώση του τοπικού ακαθάριστου βιομηχανικού προϊόντος >50% μέσα στην κρίση) όσο και σε αναθεώρηση ορίων σε περιοχές με μεγάλη βιομηχανική συγκέντρωση που έχουν πληγεί από την κρίση (πχ, Αττική, Βοιωτία, κτλ).
- Δραστική απλοποίηση των διαδικασιών του fast track μέσα από προτυποποίηση διαδικασιών - εγγράφων – ελέγχων των επενδυτικών φακέλων. Επίσης, διαφοροποίηση του ύψους της επένδυσης για την ένταξη στο fast track ανάλογα με την περιοχή ώστε σε περιοχές υψηλότερης ενίσχυσης (βάσει του ΓΑΚ 651) το όριο ένταξης να είναι χαμηλότερο.
- Συντονισμός εργαλείων
 - Συντονισμός και σύνδεση των επενδυτικών εργαλείων και καθεστώτων ενίσχυσης επενδύσεων (πχ, αναπτυξιακός νόμος, ΕΣΠΑ, ΕΤΕΑΝ, ΣΔΙΤ, κ.α.) ώστε να μην λειτουργούν ανταγωνιστικά το ένα με το άλλο, να αποφεύγεται ο κατακερματισμός πόρων και να μπορεί να γίνεται μεγαλύτερη συμπληρωματική χρήση. Επίσης, διεύρυνση του EFSI (Σχέδιο Juncker) για την κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και την προώθηση της κουλτούρας του επιχειρηματικού ρίσκου.
 - Ενθάρρυνση εξω-τραπεζικών εργαλείων και εναλλακτικών τρόπων κεφαλαιακής ενίσχυσης όπως αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, μετατρέψιμα εταιρικά ομόλογα και εταιρικά ομόλογα υψηλής απόδοσης, κτλ.
 - Αξιοποίηση σύγχρονων τεχνικών χρηματοοικονομικής μηχανικής όπως η μόχλευση, η ανακυκλώσιμη χρηματοδότηση, τα ΣΔΙΤ, κτλ.

B.2: Εξαγωγική ικανότητα και πρόσβασή σε διεθνείς αλυσίδες αξίας

Είναι αναγκαία η ταχεία αποκατάσταση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων. Η συντονισμένη δέσμη πολιτικών έχει διπλό στόχο: (α) διατήρηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των παραδοσιακών εξωστρεφών επιχειρήσεων (β) διεύρυνση της εξαγωγικής βάσης με νέες μεσαίου (κυρίως) μεγέθους μεταποιητικές επιχειρήσεις.

Δράσεις: Δημιουργία εργαλείων ενίσχυσης της εξαγωγικής ικανότητας της μεταποίησης με έμφαση σε:

- Ανταγωνιστική ικανότητα και κόστος παραγωγής
 - Εξορθολογισμό των ειδικών φόρων που μειώνουν τη διεθνή ανταγωνιστικότητα όπως στη βιομηχανική παραγωγή (πχ ενέργεια), σε μεταποιημένα προϊόντα ευρείας κατανάλωσης (πχ καπνικά, καφές, ποτά), σε φάρμακα (πχ clawback και rebate), κτλ.
 - Ο φόρος κατανάλωσης, ο οποίος είναι «εσωτερικός φόρος» δεν πρέπει να επιβαρύνει το εξαγωγίμα προϊόντα δεδομένου ότι δημιουργείται πρόβλημα ανταγωνισμού. Προτείνεται η επαναφορά ισχύος της εξαίρεσης από την λίστα υλών, υλικών για τα οποία χορηγείται «απαλλακτικό καταβολής ΦΠΑ».
 - Παρακολούθηση επιστροφών ΦΠΑ ώστε ειδικά ταχέως αναπτυσσόμενες εξωστρεφείς ΜμΕ να μην επιβαρύνονται δυσανάλογα από τις καθυστερήσεις επιστροφών, ειδικά στο βαθμό που η ρευστότητα τους, ήδη, επιβαρύνεται από τις αυξημένες, λόγω ταχείας ανάπτυξης, προκαταβολές φόρου εισοδήματος.
- Διασυνοριακές διαδικασίες
 - Μείωση κόστους ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων και factoring. Διπλασιασμό του κεφαλαίου εγγυοδοσίας του ΟΑΕΠ.

- Δημιουργία ενιαίου tax portfolio για κάθε εξαγωγική επιχείρηση με άμεσο συμψηφισμό κάθε μορφής χρεωστικών / πιστωτικών φόρων.
- Άρση εμποδίων και τελωνειακής γραφειοκρατίας στο διασυνοριακό εμπόριο, προς την κατεύθυνση των φθηνότερων, ταχύτερων και απλούστερων προτελωνειακών διαδικασιών και τελωνειακών υπηρεσιών, με ενίσχυση και επέκταση των ηλεκτρονικών διαδικασιών (single window).
- Δημιουργία «γραμμών εξυπηρέτησης μεγάλων εξαγωγέων» στα τελωνεία για την κατά προτεραιότητα εξυπηρέτηση επιχειρήσεων με σημαντικές εξαγωγικές ροές. Σήμερα το 80% περίπου των εξαγωγών πραγματοποιείται από περίπου 250 επιχειρήσεις. Η δημιουργία ξεχωριστών «γραμμών εξυπηρέτησης» για την κατά προτεραιότητα διευθέτηση μεγάλων εξαγωγικών ροών (συχνότητας ή ποσότητας) μπορεί να δώσει λύση ακόμα και στο πρόβλημα υπο-στελέχωσης και μειωμένου ωραρίου των τελωνείων. Επίσης, η πρακτική των «account managers» μπορεί να επιταχύνει περαιτέρω τις τελωνειακές διαδικασίες.
- Ολοκλήρωση εθνικής ενιαίας θυρίδας για τις εξαγωγές. Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, η έναρξη λειτουργίας της θυρίδας είχε οριστεί για το τέλος του 2015. Ο νέος σχεδιασμός που έχει δημοσιοποιηθεί από την Επιχειρησιακή Επιτροπή για τη διευκόλυνση του Εμπορίου αναφέρει ως στόχο για την έναρξη της διαδικασίας ολοκλήρωσης της Ενιαίας Ηλεκτρονικής Θυρίδας για τις εξαγωγές το 2019.
- Προβολή και πληροφόρηση
 - Ενεργητική προώθηση και προβολή των προϊόντων σε νέες αγορές και παροχή στρατηγικής πληροφόρησης για τις αγορές αυτές.
 - Υλοποίηση προγραμμάτων προώθησης αγροδιατροφικών προϊόντων σε στενή συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα και δημιουργία brand name διεθνούς αναγνωρισιμότητας. Σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν τα προϊόντα Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης, των οποίων η σήμανση αυξάνει την «αξία», καθιστώντας τα ξεχωριστά για τον καταναλωτή, συνδέει πρωτογενή / δευτερογενή τομέα και στηρίζει την τοπική παραγωγή.
 - Συνεργασία Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (ενδεικτικά, φορείς εκπροσώπησης) για παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης και δικτύωσης προς τους εξαγωγείς (πχ, ενδοκοινοτικό εμπόριο, τρίτες χώρες, διαδικασίες εξαγωγών, τάσεις και καταναλωτικές προοπτικές, κτλ). Οι υπηρεσίες που παρέχει το Δημόσιο για τη προώθηση των εξαγωγών είναι ελλιπείς. Δεν καλύπτουν επαρκώς τους τομείς της πληροφόρησης, της εκπαίδευσης και της δικτύωσης των εξαγωγών. Το Δημόσιο (πχ Enterprise Greece) θα μπορούσε άμεσα να προσφέρει υπηρεσίες υψηλού επιπέδου στους παραπάνω τομείς αν συνεργαζόταν, με τη μορφή του outsourcing, με ιδιωτικούς φορείς όπως ο ΣΕΒ, οι περιφερειακοί σύνδεσμοι, κα που έχουν ολοκληρωμένα προγράμματα υποστήριξης των εξαγωγέων.
 - Βελτίωση των υπηρεσιών αντιπροσώπευσης της χώρας στο εξωτερικό (πχ, πρεσβείες, γραφεία ΟΕΥ, Enterprise Greece), μέσα από την ενοποίηση όλων των δομών εξωστρέφειας του δημόσιου τομέα (Enterprise Greece, ΥΠΕΞ, κτλ). Συντονισμός όλων των υπηρεσιών εξωστρέφειας από μια αρμόδια Γενική Γραμματεία.

B.3.: Δίκτυα μεταφορών

Ο πυλώνας αφορά στην εφαρμογή ενός εθνικού σχεδίου υποδομών με ιδιωτική συμμετοχή στο σχεδιασμό, την υλοποίηση, τη λειτουργία και τη χρηματοδότηση.

Δράσεις: Θέματα που πρέπει να προωθηθούν άμεσα περιλαμβάνουν:

- αναβάθμιση κρίσιμων περιφερειακών υποδομών (πχ περιφερειακά λιμάνια, σύνδεση παραγωγικών μονάδων με το σιδηρόδρομο, περιφερειακά κέντρα εφοδιασμού, agrolistics, κτλ).

- ανάπτυξη υποδομών και υπηρεσιών logistics για τη ανταγωνιστική διακίνηση των πρώτων υλών και προϊόντων από / προς τις αγορές.

B.4 Προσαρμογή της περιφέρειας στην έξυπνη εξειδίκευση

Η περιφερειακή διάσταση είναι απαραίτητη παράμετρος της ευρωπαϊκής και ελληνικής βιομηχανικής πολιτικής καθώς δεν μπορεί παρά να εστιάζει στις παραγωγικές δυνατότητες και συγκριτικά περιφερειακά πλεονεκτήματα και να τα συνθέτει. Ειδικότερες δράσεις της δημόσιας διοίκησης με υψηλή περιφερειακή αξία είναι οι εξής:

- Δημιουργία σύγχρονων περιφερειακών υποδομών (μεταφορές – ενέργεια – επικοινωνίες).
- Μεγαλύτερη εστίαση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων στην ένταξη των μεταποιητικών μονάδων της περιφέρειας σε παραγωγικά δίκτυα και αλυσίδες αξίας. Η ένταξη αυτή μπορεί να επιταχυνθεί μέσα από B2B πλατφόρμες (πχ, marketplaces, shared services, κτλ).
- Επιτάχυνση προκήρυξης Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, με γνώμονα την περιφερειακή έξυπνη εξειδίκευση.

B.5: Λειτουργία της αγοράς και επιχειρηματικό περιβάλλον

Παρά τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες, η μεταποίηση στην Ελλάδα αντιμετωπίζει ισχυρά προβλήματα, σε όλα τα στάδια έναρξης – λειτουργίας – λήξης των δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Δράσεις: Θέματα που πρέπει να προωθηθούν άμεσα περιλαμβάνουν:

- Απλούστερη αδειοδότηση
 - **Επιτάχυνση λειτουργίας του συστήματος για την ηλεκτρονική αδειοδότηση (notify business)** ώστε να είναι λειτουργικό για όλες τις κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων (για την ώρα εξυπηρετεί περιορισμένο αριθμό αδειοδοτήσεων)
 - **Επιτάχυνση έκδοσης της δευτερεύουσας νομοθεσίας για τον έλεγχο και την εποπτεία (Ν.4512/2018)** ώστε να διασφαλίζονται οι βασικές αρχές “έλεγχος βάση διαχείρισης κινδύνου”, “ένας φορέας ανά πεδίο εποπτείας”, “αναλογικότητα προστίμων” κ.λπ. και εισαγωγή προβλέψεων για αξιοποίηση πρακτικών εξωτερικής ανάθεσης ελεγκτών.
- Άρση εμποδίων ομαλής λειτουργίας της αγοράς
 - Απλοποίηση διαδικασιών έναρξης επιχειρήσεων, περιβαλλοντική αδειοδότηση, δασική νομοθεσία, αρχαιολογία, σύσταση – λύση - αναδιάρθρωση, χωροθέτηση, εγκατάσταση και λειτουργία, διοικητικές αποφάσεις και εγκρίσεις, εκσυγχρονισμό κριτηρίων περί όχλησης, χρήσεις γης, κτλ.
 - Άρση αντικινήτρων στις φορολογικές / ελεγκτικές διαδικασίες, στο εταιρικό δίκαιο, στη λειτουργία της δικαιοσύνης, στο μη μισθολογικό κόστος, στη λειτουργία της αγοράς, κτλ.
 - Επαναφορά του θεσμού του φορολογικού πιστοποιητικού.
 - Ασφάλεια δικαίου με σταθερούς κανόνες λειτουργίας, φορολογικό πλαίσιο, επιτάχυνση απονομής δικαιοσύνης, κωδικοποίηση νομοθεσίας, διαδικασίες επίλυσης διαφορών και καλή νομοθέτηση. Ειδικά για το φορολογικό καθεστώς, ύπαρξη δέσμευσης για τη χρονική ισχύ (έναρξη – λήξη).
 - **Ολοκλήρωση των εκκρεμοτήτων** για την αποδοτικότερή λειτουργία του **Συστήματος Διαπίστευσης - Πιστοποίησης – Τυποποίησης** (πιστοποίηση προσώπων & τεχνικών επαγγελματιών, απόσχιση ΕΒΕΤΑΜ & ΕΣΥΠ, εκσυγχρονισμός ΕΛΟΤ, κτιριακές υποδομές ΕΙΜ).
 - **Διεύρυνση των ηλεκτρονικών συναλλαγών** (και όχι μόνο της τιμολόγησης) για έλεγχο του λαθρεμπορίου και των νοθεύσεων, ιχνηλασιμότητα των πρώτων υλών και προϊόντων μέσα από την ψηφιοποίηση σε όλο το μήκος της εφοδιαστικής αλυσίδας (πχ RFID, ηλεκτρονικά τιμολόγια και παραστατικά, κτλ).

- Ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής διασύνδεσης των Υπηρεσιών ώστε να μειωθεί περαιτέρω το κόστος και ο χρόνος της αδειοδότησης.
- Τα επιχειρηματικά πάρκα ως ένα στρατηγικό εργαλείο μακράς πνοής, με εστίαση στα εξής
 - **Δραστηριότητες σε Επιχειρηματικά Πάρκα** μέσω αναθεώρησης του Ν.3982/2011, με αφετηρία το υπόμνημα για το Επιχειρηματικό Πάρκο Μεγάλης Μεμονωμένης Μονάδας που κατατέθηκε στις 5/9/2018,
 - Διασφάλιση της μέγιστης δυνατής ευελιξίας στην εγκατάσταση επιχειρήσεων εντός επιχειρηματικών πάρκων (άρση περιορισμών στη μεικτή χρήση), συνυπολογισμός των άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων στις προβλέψεις του επιχειρησιακού σχεδίου, επαναπροσδιορισμός των προτεινόμενων εκτάσεων ώστε να προσαρμοστούν στις ανάγκες της οικονομίας (ειδικά στην Αττική),
 - Κίνητρα χρήσης ή/και μετεγκατάστασης σε πάρκα, διασφάλιση της ανταποδοτικότητας των υπηρεσιών ηλεκτροφωτισμού και διαχείρισης απορριμμάτων, καθώς επίσης και της βιωσιμότητας της λειτουργίας και της διαχείρισης των Επιχειρηματικών Πάρκων.
- Ενίσχυση των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων στους τομείς της αγροτικής παραγωγής και καθιέρωση “ανταποδοτικής συνεισφοράς” για την συγκέντρωση πόρων ανά τομέα, απαραίτητων για την μεγαλύτερη προβολή των αντίστοιχων τελικών τους προϊόντων.

Β.6. Έκτακτα προγράμματα σε περιοχές που έχουν πληγεί από την κρίση

Πρόταση: Δημιουργία έκτακτου προγράμματος επενδύσεων για την ανασυγκρότηση βιομηχανικών περιοχών που έχουν πληγεί από την κρίση. Μπορεί να υποστηριχθεί με προγράμματα συμβατών κρατικών ενισχύσεων, όπως οι «αναπτυξιακοί νόμοι», το ΕΣΠΑ, κτλ. Ως τέτοιες ορίζονται περιοχές που έχουν ταυτόχρονα:

- Πτώση της τοπικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας (ΑΠΑ) στη μεταποίηση κατά τουλάχιστον 30%. *Σημείωση:* 29% είναι η μέση πτώση της ΑΠΑ στην μεταποίηση εθνικά, για την περίοδο 2008-2015 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία).
- Σημαντική μεταποιητική δραστηριότητα, με κριτήριο να δημιουργούν τοπική ΑΠΑ στην μεταποίηση τουλάχιστον το 2% της εθνικής ΑΠΑ στη μεταποίηση. *Σημείωση:* 1,8% είναι η μέση τιμή το 2015 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία).

Τα έκτακτα προγράμματα επενδύσεων περιλαμβάνουν τη δυνατότητα υποβολής επενδυτικών προτάσεων στις προκηρύξεις του Ν4399/16 για 1-2 έτη, με ποσοστά ενίσχυσης 40% μεγαλύτερα (από τα εκάστοτε ισχύοντα βάσει του ΓΑΚ).

Ομάδα Γ: Η μεταποίηση στην ψηφιακή εποχή

Γ.1: Ψηφιακές υποδομές και διασυνδεσιμότητα

Για να λειτουργήσει αποδοτικά η βιομηχανία, είναι αναγκαία η απρόσκοπτη και ταχεία ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακών δικτύων (ευρυζωνικά, οπτικές ίνες, ασύρματα) σε όλη την επικράτεια, ώστε να καταστεί δυνατή η αδιάλειπτη συνδεσιμότητα υψηλής ταχύτητας, η ανάπτυξη εφαρμογών IoT, η πρόσβαση σε ψηφιακές υπηρεσίες του Δημοσίου, κτλ.

Δράσεις: Θέματα που πρέπει να προωθηθούν άμεσα περιλαμβάνουν

- Εξασφάλιση 100% ευρυζωνικότητας σε όλες τις περιοχές βιομηχανικής συγκέντρωσης, με κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης των επενδύσεων σε εθνικές υποδομές υψηλών ταχυτήτων.
- Επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού της μεταποίησης μέσα από κίνητρα ενσωμάτωσης νέων ψηφιακών λύσεων σε όλο το μήκος της παραγωγής (πχ, big data, IoT, ψηφιακή ιχνηλάτηση εφοδιασμού και προϊόντων, κτλ).
- Επανεξέταση της αναγκαιότητας των ειδικών φόρων που βαρύνουν επιχειρήσεις και πολίτες για τη χρήση υπηρεσιών Σταθερής, Κινητής και Τηλεόρασης καθώς δρουν σε

τελείως αντίθετη κατεύθυνση με τους στόχους της ψηφιακής στρατηγικής και αναιρούν τα πολλαπλασιαστικά της οφέλη

- Διαμόρφωση του απαραίτητου κανονιστικού και ρυθμιστικού πλαισίου για την παροχή ανοιχτών δεδομένων αλλά και την εξασφάλιση του ηλεκτρονικού απορρήτου και της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. Εφαρμογή της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID), της ηλεκτρονικής υπογραφής και των ηλεκτρονικών πιστοποιήσεων για τη διασφάλιση της ασφαλούς παροχής ψηφιακών υπηρεσιών.
- Παροχή κινήτρων για την δημιουργία ενός Ελληνικού Κόμβου Καινοτομίας.

Ομάδα Δ: Εταιρικές και ατομικές δεξιότητες στην ενιαία αγορά

Δ.1: Καινοτομία και δημιουργικότητα

Σήμερα αποτελούν μικρό μέρος των ιδιωτικών επενδύσεων (<1% του ΑΕΠ στην Ελλάδα), όμως οι επενδύσεις σε καινοτομία είναι κλειδί στην βιομηχανική ανάκαμψη. Προκρίνεται η κατά προτεραιότητα ενίσχυση ερευνητικών εγχειρημάτων για τα οποία εκδηλώνεται ενδιαφέρον από τη βιομηχανία.

Δράσεις: Δημιουργία εργαλείων ενθάρρυνσης της καινοτομίας στην μεταποίηση με έμφαση σε:

- Στη βάση των κοινών ορισμών με την ΕΕ (Frascati Manual), ισχυρά οριζόντια κίνητρα για επενδύσεις στην καινοτομία.
- Ανασχεδιασμό των συγχρηματοδοτούμενων κονδυλίων, ώστε το μεγαλύτερο μέρος τους να κατευθύνεται σε ερευνητικές δραστηριότητες που μετασχηματίζονται σε εμπορεύσιμα προϊόντα, καινοτομία στην παραγωγή, οργανωτική καινοτομία, κτλ.
- Επιλογή και χρηματοδότηση ερευνητικών και διδακτορικών προγραμμάτων σε τεχνολογικά θέματα με άμεση αξιοποίηση από τη βιομηχανία (κατ' αντιστοιχία της πρωτοβουλίας Industria 4.0 της Ιταλίας). Τα προγράμματα αυτά να είναι >35% του συνόλου των ερευνητικών δραστηριοτήτων.
- Απλοποίηση των διαδικασιών για την παραγωγή φαρμάκων, κλινικές δοκιμές, φυτικά καλλυντικά, κτλ.
- Ευρεσιτεχνία: διεύρυνση του εύρους σε όλους τους τύπους πνευματικής ιδιοκτησίας, μεταβολή των κινήτρων από αναβαλλόμενους φόρους σε ανταγωνιστική φοροαπαλλαγή.

Δ.2: Κατάλληλες δεξιότητες

Είναι αναγκαίος ο στρατηγικός προσανατολισμός των προγραμμάτων σπουδών όλων των επιπέδων των συστημάτων τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης. Επιδίωξη είναι η προσφορά γνώσεων και δεξιοτήτων ικανών να δημιουργήσουν εστίες καινοτομίας, να καλύψουν τις τεχνολογικές - επιστημονικές ανάγκες (STEM) της μεταποίησης, να στηρίξουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό της παραγωγής, να ενδυναμώσουν τη συμμετοχή όλων των κοινωνικών ομάδων και να εμπλουτίσουν τις γενικές δεξιότητες (soft skills) του ανθρώπινου δυναμικού.

Δράσεις: Δημιουργία εργαλείων επανα-προσανατολισμού των προγραμμάτων εκπαίδευσης / κατάρτισης, με έμφαση στα εξής:

- Μηχανισμός διάγνωσης των αναγκών σε δεξιότητες ανθρώπινου δυναμικού, που στη συνέχεια θα χρησιμοποιείται για τον σχεδιασμό στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση
- Δημιουργία ειδικών προγραμμάτων τεχνικής και γενικής εξειδίκευσης, επανακατάρτισης, απόκτησης πρόσθετων τεχνικών ή/και γενικών προσόντων, κτλ, σε ανάγκες της μεταποίησης.
- Ανάλυση πρωτοβουλιών για την αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών / εκπαιδευτών και τη συνεχή επιμόρφωσή τους. Ενδεικτικά, συνεργασία για την μεταφορά τεχνογνωσίας σε Εκπαιδευτικούς της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης μέσω της τοποθέτησής τους για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα σε επιχειρήσεις, ώστε να εξοικειώνονται με τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις στην παραγωγική τους διαδικασία.

- Διαμόρφωση ενός νέου, ολοκληρωμένου πλαισίου πολιτικής για την αναγνώριση και την πιστοποίηση προσόντων με βάση αξιόπιστα διεθνή πρότυπα ποιότητας των γνώσεων και δεξιοτήτων καθώς και των προσόντων που αποκτούνται μέσω των προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης.

3.2. Διακυβέρνηση βιομηχανικής πολιτικής

Η υιοθέτηση Εθνικού στόχου για τη μεταποίηση πρέπει να γίνει με ευρεία συναίνεση στο πλαίσιο μιας μακροχρόνιας στρατηγικής που θα υπηρετείται με συνέχεια και συνέπεια. Η βιομηχανική στρατηγική υποστηρίζεται με:

- Σύσταση Υπουργείου Βιομηχανίας με συγκέντρωση όλων των συναφών αρμοδιοτήτων.
- Συνέχεια και συνέπεια ανεξαρτήτως εκλογικών κύκλων και πολιτικών αλλαγών. Η στρατηγική για την ανάπτυξη της βιομηχανίας και ο σχετικός ποσοτικός στόχος πρέπει να αποτελούν και βασικά δομικά στοιχεία του Εθνικού Αναπτυξιακού Σχεδίου (Growth Strategy) που συζητείται αυτή την περίοδο.
- Κατάλληλες πολιτικές εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας αλλά και με συμπληρωματικές δράσεις που θα εξειδικεύουν, ποσοτικοποιούν και υποστηρίζουν την πορεία σύγκλισης με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.
- Περιοδική αξιολόγηση της πορείας επίτευξης του στόχου και την αναθεώρηση των μέσων και των πολιτικών που υιοθετούνται.
- Ενεργοποίηση συντονιστικού οργάνου της Κυβέρνησης, της «Διυπουργικής Επιτροπής για τη Βιομηχανική Πολιτική», (όπως με την ΠΥΣ 694/14-2-2014), για θέματα κυβερνητικού συντονισμού, με συμμετοχή του ΣΕΒ και των περιφερειακών βιομηχανικών συνδέσμων.

3.3. Συμμετοχή σε επιτροπές

- **Συμμετοχή στην νομοπαρασκευαστική επιτροπή του Νόμου ΓΕΜΗ** από τη ΓΓΕ&Κ, ώστε να διασφαλιστεί ότι θα καταστεί εφικτή: α) η ηλεκτρονική καταχώρηση χωρίς έλεγχο των απλών εταιρικών πράξεων και β) η εναρμόνιση της νομοθεσίας ΓΕΜΗ με τις ειδικές διατάξεις όλων εταιρικών τύπων.
- **Συμμετοχή στη διαδικασία του νομοσχεδίου για τους εταιρικούς μετασχηματισμούς** από τη ΓΓΕ&Κ και το ΥΠΟΙΚ, ώστε να διασφαλιστεί το νέο πλαίσιο θα ανταποκρίνεται στις φορολογικές και λειτουργικές ανάγκες των επιχειρήσεων.
- **Διασφάλιση συμμετοχής στην ΤΕ 99 του ΕΛΟΤ** «Προδιαγραφές Τεχνικών Έργων», ιδίως ενόψει του 2ου έργου για την αναθεώρηση των ΕΤΕΠ, ώστε να διασφαλιστεί η αποφυγή των σοβαρών προβλημάτων που εξακολουθούν να παρεμποδίζουν την ολοκλήρωση του 1^{ου} έργου.

4. Η πρόκληση

Η οριστική και βιώσιμη έξοδος από την κρίση προϋποθέτει ένα νέο παραγωγικό και αναπτυξιακό υπόδειγμα βασισμένο στην ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής και μεταποίησης και στην αύξηση της παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών. Η απουσία έως σήμερα συνεκτικής βιομηχανικής πολιτικής έχει οδηγήσει σε αποσπασματικές παρεμβάσεις, οι οποίες δεν έχουν επιφέρει ικανοποιητικά αναπτυξιακά αποτελέσματα. Η αντιστροφή αυτής της κατάστασης πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα με πολιτικές που θα αλλάξουν τα δεδομένα ως προς την υψηλής προστιθέμενης αξίας παραγωγή στη χώρα και κατά προέκταση την ικανότητα της χώρας να εξαγει αυτά τα προϊόντα, με πρώτη προτεραιότητα στις επενδύσεις.

Περισσότερες πληροφορίες:

Τομέας Βιομηχανίας, Αναπτυξιακών Πολιτικών & Δικτύων, ΣΕΒ

Ε. industrial@sev.org.gr – Τ. 211 5006 120